

Врз основа на член 32 став 2 точка 8 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/04 и 84/05) и член 63 точка 7 од Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 25/00, 96/00, 50/01, 11/02, 31/03 и 84/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 2.03.2006 година, донесе

ПРОГРАМА
ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА
КРВОДАРИТЕЛСТВОТО ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ЗА 2006 ГОДИНА

В О В Е Д

Крводарителството има нагласено општествено значење и претставува дејност од општ интерес за Републиката. Без потребните количества крв и крвни продукти не е можно да се обезбеди современа квалитетна и рационална здравствена заштита на населението.

Значењето на крводарителството и обезбедувањето на потребните количества на крв и крвни продукти повеќекратно се зголемува во вонредни услови. Високиот степен на развиеност на крводарителството и резервите од крв и крвни продукти ја зголемуваат ефикасноста на здравствената служба и во однос на одбрамбената способност на Републиката.

Крводарителството ги развива особините на хуманост и солидарност и има воспитно значење кај граѓаните, а особено кај младината. Република Македонија како демократска и социјална држава го обезбедува правото на здравствена заштита на сите свои граѓани. За остварување на ова право во Републиката треба да се обезбедат оптимални количества крв и крвни продукти во секое време и за секој граѓанин кој има потреба од лекување со неа.

Потребите од крв и крвни продукти се обезбедуваат со постојаниот развој на крводарителството. За таа цел, Владата на Република Македонија, преку Министерството за здравство и Фондот за здравствено осигурување го утврдува значењето, поставеноста и принципите на крводарителството и ги обезбедува административните, организационите и финансиските услови за развој на оваа дејност.

1. ПРИНЦИПИ ЗА РАЗВОЈ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО

Дарувањето крв е лично право и хумана обврска на граѓаните што произлегува од правата да се грижат за своето здравје и здравјето на другите.

Тргувајќи од фактот дека одделни заболувања можат да се лекуваат со крв и крвни продукти неопходно е да се изгради единствен систем на крводарување и од фактот дека само здравиот човек е единствен извор за снабдување на крв.

Оттука произлегува и потребата крводарителството во Републиката да се темели на принципите на доброволност, солидарност и бесплатност. Принципот на доброволност се однесува само на граѓанинот како поединец, бидејќи тој по сопствена волја и без присила се определува согласно со своите хумани чувства и свест за помагање на болните односно повредените.

За определбата за дарување крв е потребен висок степен на мотивираност која може да се обезбеди само со правилна и насочена здравствено-воспитна и мотивациска активност во рамките на едно организирано општество. Единствената награда на граѓанинот кој дава крв е чувството дека му помогнал или спасил живот на некој сограѓанин. Истовремено, тоа кај дарителот предизвикува и сигурност дека и нему ќе му биде помогнато во случај на потреба.

Крводарителот за дадената крв не добива никаков финансиски надомест. Во исто време, Црвениот крст и трансфузиолошката служба не смеат да остваруваат никаква добивка освен надомест за реалните трошоци.

Со самото дарување на крв крводарителот изразува највисок степен на солидарност со сите оние на кои таа им е потребна без оглед на возраст, пол, раса, боја, национална или верска припадност.

Со придржување кон спомнатите принципи, Република Македонија ги исполнува сите поставени услови од страна на Светската здравствена организација и Меѓународната федерација на Друштвата на Црвениот крст и Црвената полумесечина.

2. ПОТРЕБИ ОД КРВ

Минималните годишни потреби од крв и крвни продукти во Република Македонија се одредуваат според критериум од околу 3% од вкупното население.

Развој на кардиохирургијата, трансплантацијата и инвазивна хемотерапија, ќе доведат до зголемена потреба за крв (во земјите со развиен здравствен систем, овој процент се движи од 5-9%).

Согласно овој критериум, во тековната 2006 година во Република Македонија се планира обезбедување на 58.360 крводарувања и тоа по распоредот што е изготвен од надлежните учесници во Програмата.

Организирањето и подготовката на крводарителската акција опфаќа:

- планирање на крводарителска акција во одредена средина;
- утврдување на термин за нејзино изведување, во договор со организаторот на акцијата од самата средина;
- редовни контакти и посети во средината во која се планира да се изведе акцијата;
- дистрибуција на информативно-едукативен материјал (брошури, плакати, летоци), спроведување на анкети и предавања;
- договор со организаторите за обезбедување на соодветен простор и услови за оптимално изведување на акцијата;
- доставување на информативно пропаганден материјал, објавување на акцијата;
- организирање на мотивациски предавања;
- анкетирање и изготвување на списоци на потенцијални дарители на крв;
- учество на волонтери на самата акција за прифаќање на крводарителите;
- евидентирање на крводарителската акција на посебни формулари;
- учество во работата на комисиите за крводарителство на разни нивоа;
- организирање на вонредни акции, особено во случај на недостиг на крв;
- редовно информирање за сите крводарителски акции преку средствата за јавно информирање.

За болните и повредените од внатрешноста кои се лекуваат во Клиничкиот центар - Скопје и во приватните болници кои имаат склучено договор со Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија, како и за резерви, секоја од општините е должна 30% од остварените количини на крв да ги упати во Републичкиот завод за трансфузиологија.

3. НОРМИ, ПРАВА И ОБВРСКИ НА КРВОДАРИТЕЛИТЕ

Согласно принципите на Светската здравствена организација и етичкиот кодекс на Меѓународната федерација на Друштвата на Црвениот крст и Црвената полумесечина, како и нашата досегашна регулатива и искуство, се утврдуваат следните норми, права и обврски на крводарителите:

- крводарител во Република Македонија може да биде секој човек, без оглед на пол, раса, боја, национална или верска припадност;
- на потенцијалните дарители не смее да се врши притисок за дарување крв;

- кон крводарителите треба да се негува љубезен и коректен однос;
- крводарителите имаат етичка одговорност кон здравствената служба и примателите на нивната крв по однос на давање реални податоци за прележана болест и моменталната здравствена состојба;
- крводарителите треба да бидат здрави граѓани меѓу 18 до 65 годишна возраст;
- бројот на крводарувањата во текот на една година се ограничува на четирипати за мажи и трипати за жени;
- при дарувањето на крвна плазма или крвни клетки - до дванаесет пати годишно;
- крв може да се дарува само по претходен лекарски, лабораториски преглед, согласно со претходно утврдени медицински критериуми;
- податоците за крводарителот се третираат како професионална тајна вклучувајќи ги и лабораториските резултати;
- на крводарителите им се гарантира дека нивната крв ќе биде употребена само како лек за болните или повредените без надомест;
- крводарителите имаат право на благодарници и други пишувани признанија;
- крводарителите добиваат симболични подароци со знак на Црвениот крст или крводарителски белези и пораки;
- крводарителите добиваат крводарителска книшка, а по потреба сертификати од лабораториските резултати без паричен или друг вид на надоместок;
- за крводарителите кои дарувале крв над 10 пати со оваа програма се обезбедуваат средства за покривање на трошоците за учеството во вкупните трошоци при користење на здравствени услуги и лекови, освен за лековите издадени на рецепт во примарната здравствена заштита, ортопедските помагала и лекувањето во странство;
- крводарителите имаат право на два слободни дена од работа и настава за секое дарување крв, согласно прописите за работни односи.

4. ЗАДАЧИ И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ПРОГРАМАТА

4.1. Министерство за здравство, во соработка со Фондот за здравствено осигурување на Македонија (во натамошниот текст: Фонд) до Владата на Република Македонија предлагаат Програма за крводарителство во Република Македонија.

Министерството за здравство и Фондот го следат спроведувањето на програмата и превземаат соодветни мерки за нејзино доследно спроведување.

Министерството за здравство утврдува потреби на државата од крв, крвни продукти и резерви, во соработка со Републичкиот завод за трансфузиологија и службите за трансфузија при здравствените организации во Републиката.

Министерството за здравство врши надзор над учесниците во спроведувањето во Програмата.

4.2. ЦРВЕНИОТ КРСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, во областа на крводарителството ги врши следните задачи:

- континуирана здравствено-воспитна и мотивациска работа кај населението;
- непосредна подготовка на крводарителските акции во сите средини;
- изготвување на информативно-пропаганден материјал;
- евиденција на крводарителските акции и изготвување на периодични и годишни извештаи за работа што ги доставува до Владата на Република Македонија преку Министерството за здравство
- доделување на признанија на крводарителите.

4.3. РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИОЛОГИЈА И ТРАНСФУЗИОЛОШКИТЕ СЛУЖБИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ги вршат следните задачи:

- планирање на потребите за крв и крвни продукти за населението во Република Македонија;
- прибирање, контрола, преработка, чување и дистрибуција на крв и крвни продукти;
- изработка на крвни продукти и нивна дистрибуција;
- здравствена контрола и евиденција на крводарителите;
- се грижи за обезбедување на сигурна трансфузија на крв и крвни продукти;
- ги спроведува утврдените мерки за максимална грижа за здравјето на примателите на крв и продукти;
- изготвува месечен, периодичен и годишен извештај за реализација на Програмата за крводарителство;
- учества во здравствено-воспитната, мотивациската и истражувачката работа за унапредување и развој на крводарителството.

4.4. Заеднички активности на Црвениот крст на Република Македонија и Републичкиот завод за трансфузиологија:

- планирање на крводарителски акции, како и изготвување на годишни планови и извештаи за реализација на Програмата за крводарителство;
- евалуација на постигнатите резултати, како и предлози за измени и дополнувања на Програмата за унапредување на крводарителството, согласно новонастанатата состојба и потреби од крв и крвни продукти;
- изготвување, предавања за определени средини (ученици, студенти, вработени, невработени и др.);
- следење на позитивни искуства од други земји и постојано осовременување на промотивните материјали и др.

5. ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМАТА

5.1. ОРГАНИЗИРАЊЕ И ПОДГОТВУВАЊЕ КРВОДАРИТЕЛСКИ АКЦИИ

Во рамките на здравствено воспитните пропагандни материјали и мотивациски средства ќе се реализираат следните активности на Црвениот Крст на Македонија:

- а) изготвување на здравствено-воспитни и пропагандни материјали

Ред. бр.		Количина	Единечна цена	Износ во денари
1.	Плакат за повик	20.000	6,00	120.000,00
2.	Плакат за 17-ти Март	2.000	20,00	40.000,00
3.	Леток	20.000	3,00	60.000,00
4.	Евидентни листи за акции	10.000	2,00	20.000,00
5.	Картички за повик	40.000	2,00	80.000,00
6.	Одбележување на Денот на Крводарителството			100.000,00
7.	Семинар за едукација на мотиватори			100.000,00
	ВКУПНО:			520.000,00

б) мотивациски средства

Ред. бр.		Количина	Единечна цена	Износ
1.	Значка за прво дарување	3000	35,00	105.000,00
2.	Значка за 5-то дарување	3000	35,00	105.000,00
3.	Значка за 10-то дарување	2000	35,00	70.000,00
4.	Значка за 25-то дарување	1000	35,00	35.000,00
5.	Плакета за 50-то дарување	200	900,00	180.000,00
6.	Плакета за 75-то дарување	50	900,00	45.000,00
7.	Плакета за 100-то дарување	20	900,00	18.000,00
8.	За општини со исполнет годишен план	24	2.000,00	48.000,00
9.	Печатење на јубилејни благодарници	6.000,00	7,00	42.000,00
10.	Стимулативни средства-подароци за крводарители			110.000,00
	ВКУПНО:			758.000,00

в) Активности за организирање на крводарителски акции

Надоместок на трошоци за организирање на крводарителски акции за Општинските организации на Црвен Крст по 110,00 денари за единица крв или во вкупен износ од $58.360 \times 110,00$ денари = 6.419.600,00 денари.

5.2 Спроведување на програмата

Активности на Републичкиот завод за трансфузиологија и другите трансфузиолошки служби во Република Македонија:

Ред. Бр.		Количина	Единечна цена	Износ во денари
1.	Медицински прашалници при секое дарување	58.360	1,00	58.360,00
2.	Крводарителски книшки	20.000	2,00	40.000,00
	ВКУПНО:			98.360,00

5.3. Средства за надомест за партиципација

Средствата за надомест за партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над десет крводарувања.

За 6.000 крводарители по просечна партиципација за користење на здравствени услуги по крводарител од 4.730,00 денари годишно, со вкупен износ од 28.380.000,00 денари.

6. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на програмата изнесуваат 37.080.000,00 денари.

Распределба на средствата по Програмата квартално ќе ја врши Министерството за здравство квартално на здравствените установи и други установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозначува до Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

Здравствените установи и другите институции кои се извршители во Програмата, најдоцна до 15.01.2007 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2006 година, предвидени со Програмата, согласно табелите.

Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2006 година, во износ од 8.700.000,00 денари, а средствата над овој износ ќе се обезбедат со ребаланс на Буџетот на Република Македонија за 2006 година, односно на товар на средствата кои се обезбедуваат од надоместокот што ќе го плаќаат правните лица кои што произведуваат или увезуваат тутунски производи кои штетно влијаат на здравјето на населението.

Оваа програма ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 19-942/1
2 март 2006 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
д-р Владо Бучковски, с.р.

